ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠD

Plán práce a činností ŠD

DRUŽINA PLNÁ ZÁBAVY

Školní družina – pracoviště Mšec

ZŠ A MŠ BEZ HRANIC

Školní družina Mšec

Školní družina slouží k výchově, vzděláváni a rekreaci žáků školy. Ve dnech školního vyučování tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Její činnost se řídí Vyhláškou MŠMT ČR č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhlášky č.163/2018 Sb., zákonem č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a vnitřními předpisy ZŠ. Posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Bere v úvahu požadavky rodičů a dává prostor rozvoji zájmů dětí. Činnost ŠD se uskutečňuje pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností i rekreačními činnostmi spojenými s pobytem mimo ZŠ. Individuální práce s žáky vytváří podmínky pro rozvoj nadání dětí a využití otevřené nabídky spontánních činnosti. ŠD umožňuje účastníkům i přípravu na vyučování.

OBSAH ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠD MŠEC:

- Cíle a zaměření ŠD
- Klíčové kompetence
- Formy vzdělávání
- Obsah vzdělávání
- Materiální podmínky
- Personální podmínky
- Spolupráce s rodiči
- Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví
- Ekonomické podmínky
- Podmínky pro přijímání uchazečů do ŠD
- Podmínky pro ukončení vzdělávání
- Časový plán vzdělávání
- Režim ŠD
- Evaluace

Cíle a zaměření školní družiny

Co nabízí naše školní družina:

- Zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxace, hrou, učení a individuálních prací.
- Přizpůsobujeme výchovně vzdělávací práci školnímu vyučování, autobusovému spojení a zájmovým kroužkům.
- Podporujeme u dětí citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci.
- Respektujeme věkové zvláštnosti dětí, jejich individuální schopnosti a dovednosti- starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším.
- Snažíme se o to, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima.
- Vedeme děti k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání.
- Učíme děti hodnotit sebe i druhé.
- Upevňujeme hygienické návyky, v jídelně dbáme na správné stolování.
- Umožňujeme dítěti najít své místo ve skupině.
- Respektujeme dětská práva.
- Spolupracujeme s rodiči.
- Při všech činnostech dbáme na bezpečnost dětí.
- Věnujeme průběžně pozornost přípravě na vyučování – upevňujeme vědomosti a dovednosti dětí opakováním učiva - spolupracujeme s učiteli.
- Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní péče (dle možnosti).
- Pro rozvoj talentovaných jedinců bude ŠD nabízet (dle možnosti) další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

Skladba činností ve školní družině se řídí věkem dětí ve skupině a jejich individuálními možnostmi.

Naše činnost ve školní družině pomáhá posilovat a rozvíjet klíčové kompetence:

1. **Kompetenci k učení**
2. **Kompetenci k řešení problému**
3. **Kompetenci komunikativní**
4. **Kompetenci sociální a interpersonální**
5. **Kompetenci občanskou**
6. **Kompetenci k trávení volného času**

Cílem výchovy je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji.

Konkrétní cíle:

- **Výchova ke zdravému životnímu stylu**
  (výchova ke správným stravovacím návykům, dodržování pitného režimu, dodržování odpovídajícího režimu dne, posilování tělesné zdatnosti, dodržování osobní hygieny, posilování citových vazeb, pěstování pracovních návyků a dovedností, obohacování osobnosti estetickými zážitky apod.).

- **Posilování komunikačních dovedností**
  (kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby a schopnosti ji přiměřeně používat, komunikace a uplatnění osobnosti ve skupině, komunikace v různých sociálních prostředcích).

- **Zvyšování sociálních kompetencí – rozvíjení sociální orientace**
  (pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích, vytváření schopnosti svobodně a odpovědně řešit konkrétní životní situace, usilování o důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování).

- **Výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování**
  (ovládání negativních citových reakcí, vypořádat se se stresem, překonávat náročné životní situace, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy, posilování autoregulačních systémů).

- **Schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti**
  (poznání sebe samého pomůže objektivně zhodnotit šance uplatnění ve skupině, kladné hodnocení zvyšuje sebevědomí, posilované pozitivní myšlení je příznivé pro začlenění do skupiny, hledání a vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny, její důvěryhodnost, stabilita, objektivní hodnocení činnosti každého člena).

- **Formování životních postojů**
  (vytváření společensky žádoucích hodnotových orientací, úcta k ověřeným hodnotám, porozumění, tolerance, schopnost i ochota pomoci, vytvoření vlastního sebevědomí a posilování schopnosti nepodléhat cizím negativním vlivům).

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

Dítě: - se učí, umí se učit
- započatou práci dokončí
- umí kriticky zhodnotit své výkony
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi
- všímá si souvislostí mezi jevy
- umí dávat vědomosti do souvislostí
- učí se nejen mechanicky, ale i logicky
- samostatně pozoruje a experimentuje
- umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů
- zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

2. Kompetence k řešení problému

Dítě: - si všímá problémů
- hledá, jak zdokonalit věci
- promýšlí a plánuje řešení problému
- uvědomuje si, že změna přinese jiné změny, jaké to bude mít následky
- by si mělo uvědomit, že vyhýbání se problému není řešení
- rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením
- se dovede přizpůsobit změnám
- se učí svá rozhodnutí obhájit, uvědomuje ji zodpovědnost za své rozhodnutí
- je iniciativní a podnikavé
- započaté činnosti dokončuje

3. Kompetence komunikativní

Dítě: - má dostatečnou slovní zásobu
- umí formulovat věty
- vyjadřuje své myšlenky přiměřeným způsobem
- účinně s zapojuje do diskuse
- ovládá i mimoslovní komunikaci (gesto, intonaci apod.)
- umí nejen mluvit, ale i naslouchat
- umí využívat různé informační zdroje a z předkládaných informací si vybírat
- komunikuje kultivovaně

4. Kompetence sociální a interpersonální

Dítě: - se učí plánovat, řídit a hodnotit své činnosti
- k úkolům přistupuje odpovědně
- rozhoduje o činnostech a přijímá za ně zodpovědnost
- umí rozlišovat vhodné a nevhodné chování
- umí se zapojit do týmové práce
- dokáže se prosadit i podřídit (přijmout kompromis)
- respektuje dohodnutá pravidla
- je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi
- ovládá a řídí své chování a jednání tak, aby dosáhlo pocitu sebeuspokojení

5. Kompetence občanská

Dítě: - si uvědomuje svá práva a povinnosti
- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit
- se chová zodpovědně
- dbá na osobní zdraví své i druhých
- respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí
- podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí

6. Kompetence k trávení volného času

Dítě: - se orientuje v možnostech, jak volný čas trávit
- umí si vybírat ze zájmových činností
- rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- umí relaxovat ve volném čase
- umí odmítnout nevhodné nabídky na trávení volného času

Formy vzdělávání

Základním prostředkem při většině činností ve školní družině je hra.

Výchovné a vzdělávací činnosti ve školní družině

Odpočinkové činnosti jsou klidné, pohybově i psychicky nenáročné, mají odstranit únavu. Do denního programu ŠD se zařazují po obědě, do činností před vyučováním (ranní družina, před odpoledním vyučováním) a dále podle potřeby kdykoli během dne.
Odpočinku může sloužit:

- klid na koberci, relaxační cvičení
- klidné hry námětové, konstruktivní, stolní společenské apod.
- práce na počítači, na interaktivní tabuli
- poslech písniček, pohádek, sledování vybraného pořadu…
- rozhovory, vyprávění vlastních zážitků, individuální neformální rozhovory vychovatelky s dětmi
- volné kreslení, malování, modelování
- klidné hry v pokojíčku, četba

Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými, sportovními, turistickými nebo manuálními prvky. Podle podmínek jsou realizovány převážně venku ve skupinách-organizované nebo jako spontánní činnost.
Jako rekreační činnosti mohou dobře sloužit:

- tělovýchovné chvilky zaměřené na upevňování návyků správného držení těla
- pohybové a míčové hry v parku, ve volné přírodě s obsahem základní lokomoce (chůze, běh, skok, házení, chytání), závodivé hry
- vyrovnávací cvičení, uvolňovací cviky
- pohybové hry v místnosti s náčiním i bez náčiní, hry námětové a dramatizující
- sezonní hry a činnosti (hry na sněhu a se sněhem)
- rekreační provozování sportovních her, atletiky
- vycházky s výchovně vzdělávacím zaměřením
- činnosti hudebně-pohybové, hry se zpěvem či hudbou, cvičení při hudbě, diskotance

Zájmové činnosti (pravidelné činnosti) jsou cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci.
Zájmy můžeme dělit i podle úrovně činnosti, časového trvání, koncentrace, společenské hodnoty a podle obsahu – viz. Obsah činností pro zájmové vzdělávání, (roční, měsíční, týdenní plán).

Mezi hodnotné zájmové činnosti patří:

- *společenskovědní*
- *pracovně technické*
- *přírodovědné-ekologické*
- *estetickovýchovné*
- *tělovýchovné, sportovní, turistické*

Příprava na vyučování zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností.
Základní formy přípravy na vyučování:

- *vypracovávání domácích úkolů se souhlasem rodičů (po 15. hodině dle možnosti)*
- *zábavné procvičování učiva formou didaktických her*
- *upevňování a ověřování školních poznatků v praxi při různých činnostech*
- *získávání dalších doplňujících poznatků při praktických činnostech (práce s knihou, časopisy, poslechové činnosti, práce s počítačem apod.)*

Pobyt dětí v družině provází řada **režimových momentů –** přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti apod. Naší snahou je tyto relativně neproduktivní činnosti zkrátit tak, aby je děti vykonávaly automaticky, s vynakládáním co nejmenšího úsilí a bez stresů.

Sebeobslužné činnosti – tyto činnosti vedou děti k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek**.** Jejich podstata spočívá v pěstování:
- *hygienických návyků*
- *účelného a vkusného oblékání*
- *návyků péče o pořádek a čistotu svého nejbližšího prostředí*
- *návyků kulturního (společenského) chování*
- *jednání s lidmi*

Veřejně prospěšné činnosti

Spočívají ve vedení dětí k uvědomělému vykonávání takové práce, která prospívá druhým lidem (jednotlivcům i sociálním skupinám) a to na principu plné dobrovolnosti.
Patří sem:

- *ochrana a tvorba životního prostředí*
- *pomoc spolužákovi, kamarádovi, mladšímu dítěti*
- *pomoc slabším a starším občanům*
- *pomoc nemocným osobám*
- *kulturní činnosti pro druhé*

Příklad veřejně prospěšné činnosti ve školní družině:

- *úprava tříd ŠD*
- *práce v koutku živé přírody*
- *úprava informačních tabulí pro rodiče atd.*
- *spolupráce s MŠ – společné akce pro rodiče*

Obsah vzdělávání

Oblast vzdělávání: **Člověk a jeho svět**

Toto téma poskytne dětem základní vhled do problematiky člověka, společnosti, přírody, techniky, zdraví atd.
Jeho smyslem je, aby si dítě utvořilo základní představu o světě a životě, který ho obklopuje.

Tématické okruhy

1. Místo, kde žijeme

2. Lidé kolem nás

3. Lidé a čas

4. Rozmanitosti přírody

5. Člověk a jeho zdraví

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

1. Místo, kde žijeme

Tématické celky:

- Náš dům, náš byt
- Naše škola, naše družina
- Naše obec, město
- Naše vlast, republika

2. Lidé kolem nás

Tématické celky:

- Rodina
- Společenské chování
- Kamarádi
- Jak se žije jinde
- Mediální prostředky

3. Lidé a čas

Tématické celky:

- Časová posloupnost
- Životní styl dnes a dříve
- Využití volného času

4. Rozmanitosti přírody

Tématické celky:

- Vycházky s výchovně vzdělávacím zaměřením
- Pokusy
- Pozorování – živá a neživá příroda
- Péče o rostliny a živočichy
- Ekologická výchova

5. Člověk a jeho zdraví

Tématické celky

- Poznáváme své tělo
- První pomoc
- Rizikové chování - prevence
- Sportujeme každý den

Obsah činností pro zájmové vzdělávání (náměty a úkoly)

1. Místo, kde žijeme (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

- **Náš dům, náš byt**
  - poznáváme náš dům, náš byt – popisujeme naši domácnost, hrajeme hru „Na domácnost“ (**2,3,4**)
  - známe a popisujeme cestu domů - dopravní výchova (**1,2,4**)
  - kreslíme, malujeme, modelujeme náš dům, byt, pokojíček (**2,4**)
  - z plastových víček postavíme náš dům **(2,4)**
  - vytváříme plánek interiéru domu, bytu – hrajeme hru „Na architekty“(**1,6**)
  - porovnáváme velikost místností – měříme různými měřidly (**1,2,4**)
  - vyprávíme, co máme doma nejraději, na co se nejvíc těšíme (**2,3,4,6**)
- **Naše škola, naše družina**
  - poznáváme školu, družinu, učíme se v ní orientovat (**1,2,4**)
  - známe a popisujeme cestu do školy, družiny, dbáme na bezpečnost, dodržujeme pravidla silničního provozu, učíme se poznávat dopravní značky, vyrábíme dopravní značky, soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů, odhalujeme nástrahy na cestách pro chodce, cyklisty - dopravní výchova, vycházky (**1,2,3,4,6**)
  - vyprávíme o tom, čím jezdíme a čím můžeme jezdit – výtvarně znázorňujeme různé dopravní prostředky (**1,3,5**)
  - kreslíme, malujeme, modelujeme školu, družinu (**1,3,4**)
  - hrajeme hru „Na školu“ -děti jsou vyučující, organizují činnost (**1,2,3**)
  - čteme a vyprávíme zajímavosti o škole, družině (vnímáme rozdíl mezi historií a současností) (**1,3,6**)
  - zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (**1,3**)
  - podílíme se na výzdobě školy, družiny - roční období, Vánoce, Velikonoce atd. (**1,6**)
  - hledáme ve škole nebo v jejím blízkém okolí ukrytý „zámecký poklad“ (**3,5,6**)
- **Naše obec, město**
  - blíže poznáváme obec, město-získáváme informace o počtu obyvatel, domů apod. (**1,2,5,6**)
  - zjišťujeme, čteme a vyprávíme pověsti vztahující se k naší obci, k našemu městu (**1,2,3,4,6**)
  - dramatizujeme jednoduché pověsti (**1,2,3,4**)
  - seznamujeme se s památnými místy a historickými objekty (**1,3,4,5,6**)
  - získáváme informace o životě a díle významných osobností, které mají vztah k regionu (**1,3,4,6**)
  - kreslíme plánek obce, města (**1,2,4**)
  - hrajeme hru „Na průvodce“- učíme se orientovat v plánku, v mapě (**1,2,3,4,5**)
  - seznamujeme se s posláním obecního úřadu, pošty, zdravotního střediska, obchodního domu, knihovny, restaurace atd. (**1,3,5**)
  - vymyslíme si dokonalé město budoucnosti **(2,4)**
  - kreslíme, čím bychom chtěli být - zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese (**1,3**)
  - malujeme obec, město (**1,2,4**)
  - skládáme básničku nebo písničku o naší obci (**1,3**)

❖ **Naše vlast, republika**

- poznáváme naši vlast, republiku – pracujeme s mapou ČR a s atlasem, vyhledáváme místa, která jsme navštívili, učíme se v mapě orientovat, poznáváme mapové značky, soutěžíme apod. (**1,2,3,4,6**)
- získáváme informace a zajímavosti o naší vlasti, republice (**1,3,6**)
- seznamujeme se s historií naší vlasti (**1,2,3,6**)
- sestavujeme mapu ČR z různých materiálů – víčka PET lahví, papír atd. (**3,6**)
- učíme se určovat světové strany (**1,2,6**)

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

2. Lidé kolem nás (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

- **Rodina – místo, kde je mi dobře, s kým je mi dobře.**
  - jmenujeme členy rodiny (**3**)
  - besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů a co oni očekávají od nás (**3,4**)
  - vyprávíme o povolání našich rodičů, prarodičů (**3,4**)
  - vytváříme erb naší rodiny (**2,6**)
  - zjišťujeme, kdy má kdo z rodiny narozeniny a svátek-připravujeme jim přáníčka (**3,4,6**)
  - hledáme, vymýšlíme a zpíváme písničky pro rodiče (**1,3,6**)
  - sestavujeme rodokmen (**2,3,4**)
  - zkoušíme malovat naši rodinu ve zvířecí podobě **(1,6)**
  - hrajeme hru „Na řemesla"- dramatizujeme řemesla a povolání (**1,2,4**)
  - pomáháme doma rodičům – napodobujeme činnosti – pantomima (**1,2,4,6**)
  - pečujeme o domácí mazlíčky (**6**)
  - slavíme Den matek, vyrábíme dárky a přáníčka (**3,4,6**)
  - kreslíme, malujeme, modelujeme naši rodinu (**1,6**)
  - besedujeme o tom, co je to plýtvání-jídlem, penězi, energií, ptáme se, jak můžeme šetřit (**4,5**)
- **Společenské chování**
  - učíme se chovat a jednat (**1,2,3,4**)
  - známe kouzelná slovíčka – hrajeme scénky (**1,2,3**)
  - dodržujeme návyky osobní hygieny (pravidelné mytí rukou, dodržování hygieny při jídle, kultura stolování) (**1,2,3,5**)
  - pečujeme o své věci – oděv, obuv (účelné a vkusné oblékání, péče o čistotu oděvu a obuvi) (**1,2**)
  - udržujeme pořádek v osobních věcech a pečujeme o čistotu a estetický vzhled prostředí (**2,5,6**)
  - učíme se chovat ve společnosti - návyky při jednání s lidmi-pozdrav, požádání, poděkování, omluva, uplatnění vlastního názoru společensky akceptovaným způsobem, schopnost komunikace, vedení dialogu, hledání kompromisu, řešení konfliktů – „Družinové schránky" (**1,2,3,4,5**)
  - připomínáme si, jak se chováme v divadle, na koncertě, na výstavě, v restauraci apod. – jak se oblékáme, jaký máme prožitek, co nás zaujalo atd. (**4,5,6**)
  - vypracujeme test sebepoznání na téma: „Jak se vidíš?" (**2,3,6**)
- **Kamarádi**
  - pojďme se seznámit – všichni budeme kamarádi (**2,4**)
  - budeme dodržovat dohodnutá pravidla v ŠD **(1,- 6)**
  - hrajeme sebepoznávací hry, psychorelaxační hry (volný pohyb, pohybová imaginace, techniky rozvíjející tvořivost-výtvarné, hudební, literární, happeningové, techniky rozvíjející schopnost soustředění) (**1,2,3,4**)
  - kreslíme kamaráda, portréty celé družiny (**3,4,6**)

- pomáháme si navzájem, řídíme se heslem „Jeden za všechny, všichni za jednoho“ (**4,6**)
- vyrábíme dárky a přáníčka pro kamarády (**4,6**)
- povídáme si o rozdílu mezi slovy kamarád, přítel a spolužák (**1,3,4**)
- slavíme narozeniny a svátky (**1,4,5**)
- vyrábíme Mikuláše, čerty a anděly (**2,4**)
- vyprávíme si o vánočních zvycích, vyrábíme vánoční přáníčka a ozdoby, připravujeme vánoční diskotéku s občerstvením a nadílkou (**1,2,6**)
- slavíme Velikonoce – vyrábíme přáníčka a dárečky, malujeme kraslice (**1,2,6**)
- soutěžíme a závodíme – Den dětí (**3,4,5,6**)
- vylepšujeme prostředí školní družiny-výzdoba, udržování pořádku (**1,2,4**)
- každý umíme něco jiného – různé činnosti, soutěže (**1,2,4**)
- učíme se vzájemné důvěře a spolupráci – Kruh přátelství a kamarádství (**1,2,4,6**)
- učíme se toleranci a pořádku – hledáme věci, které můžeme pochválit a ocenit (**1,2,4**)
- cvičíme naše smysly - uvědomujeme si jak jsou někteří lidé znevýhodněni – neslyšící, nevidomí (**3,5**)
- zpíváme si pro radost (**1,3,6**)

❖ Jak se žije jinde

- poznáváme jiné národy, zabýváme se světem kolem nás – hra „Letem celým světem“ (**1,2,3,5**)
- nejsme všichni stejní – různé národnosti (**4,5**)
- hrajeme hry s mapou a atlasem, soutěžíme – „Cesta kolem světa“ (**1,3,4**)
- seznamujeme se s kulturou některých zemí, zpíváme, tancujeme (**1,4,5**)

❖ Mediální prostředky

- učíme se orientovat v mediálních prostředcích (**1,2,6**)
- vyprávíme, co jsme viděli v masových sdělovacích prostředcích - domýšlíme, jak by dané situace mohly dopadnout (**2,3,6**)
- porovnáváme realitu a některými filmovými příběhy (**2,3,5**)
- vyprávíme o návštěvě kina, divadla – jak se chováme (**4,6**)
- rozvíjíme své komunikační dovednosti - hrajeme si na reportéry a moderátory-vymýšlíme kauzy, příběhy (**3,4,6**)
- pomocí říkadel a básniček cvičíme rytmus a intonaci jazyka, procvičujeme jazykolamy (**1,3**)
- vyprávíme si příběhy a pohádky ze života (**3,6**)
- vyrábíme reklamní plakáty na dané téma – př. módní trendy (**1,4,6**)
- poznáváme hodnotu peněz, finanční ocenění práce – „Co vyprávěly peníze“(**1,3,5,6**)

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

3. Lidé a čas (číslo rozvíjené kompetence)

❖ Časová posloupnost

- odhadujeme čas - jak dlouho jsme vykonávali danou činnost (**1,6**)
- hrajeme si na různé aktivity - jak si nejlépe odpočineme, co by bylo, kdyby nebyly hodiny, jak by vypadala škola bez hodin apod. (**2,3,4**)
- vyprávíme si o proměnách v čase (**2,3**)
- vyrábíme měřidla času (**2,6**)
- vytváříme kalendář (**3,4**)
- prohlížíme fotografie a zjišťujeme, jak se vyvíjíme, rosteme, stárneme (**3,6**)
- pozorujeme, jak se mění budovy v obci, městě, porovnáváme, jak to vypadalo dříve, co se změnilo (**1,3,6**)
- hledáme staré zprávy o škole (**2,3,4**)
- vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu (**1,3,5**)
- besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně (**1,3,5,6**)
- společně navrhneme plán činností – odpočinek, aktivní a pasivní, volnočasové aktivity **(1,3,6)**
- vyprávíme si o tom, co znamená přijít včas/pozdě (**1,3**)
- učíme se orientovat v jízdních řádech (**1,3**)
- kreslíme, co nás nejvíc baví, co nás nebaví, co musíme dělat každodenně (**1,6**)
- vypravujeme příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události (**3,5,6**)
- využíváme hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení (**1,3,4,6**)

❖ Životní styl dnes a dříve

- vyprávíme si o životním stylu dnes a dříve-hledáme rozdíly, zajímavosti (**1,2,3**)
- čteme o životě dětí dříve-jak pomáhaly doma, jak pomáháme dnes (**1,4,6**)
- čteme úryvky z knížek, které nám přibližují život v minulosti (**3,6**)
- vyprávíme, co jsme slyšeli od prarodičů – s čím si hráli, jak trávili volný čas (**3,5,6**)
- sledujeme módní trendy – uspořádáme módní přehlídku **(1,2,6)**
- čteme české pohádky, odpovídáme na otázky ze života v minulosti, ilustrujeme a hrajeme scénky z pohádek (**1,3,6**)
- posloucháme a zpíváme lidové písně (**1,3,6**)
- uspořádáme výstavku známek, mincí, pohlednic, nálepek a jiných předmětů **(5,6)**

❖ Využití volného času

- věnujeme se činnostem, které nás baví (**5,6**)
- učíme se orientovat v možnostech, jak volný čas trávit (**1,6**)
- učíme se rozlišit nevhodné nabídky na trávení volného času a odmítnout je (**2,5,6**)

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

4. Rozmanitosti přírody (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

- **Vycházky s výchovně vzdělávacím zaměřením**
- **Příroda okolo nás (**rostliny a živočichové**)**
  - sledujeme změny v přírodě v každém ročním období (**1,2,6**)
  - poučíme se o bezpečnosti před každou vycházkou (**4,5**)
  - posloucháme a rozeznáváme zvuky přírody (**1,3**)
  - poznáváme rostliny a živočichy (**1,3,6**)
  - pozorujeme a poznáváme stopy zvířat (**1,3,5**)
  - rozlišujeme živou a neživou přírodu (**1,3,5**)
  - čteme si o přírodě a jejích proměnách (**1,3,5**)
  - učíme se písničky a básničky s přírodní tématikou (**1,3,6**)
  - dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny (**3,4,6**)

PODZIM – pozorujeme barevnost přírody (**1,3**)
- poznáváme příznaky podzimu na silnicích a cestách (mokro, kaluže, mlha) (**1,2,3**)
- hrajeme hry s podzimní tématikou (**4,6**)
- soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu, vůně, chuti (**1,3**)
- vyrábíme draky (**2**)
- zdobíme družinu – podzimní dekorace, Halloween **(4,5)**
- sbíráme kaštany a žaludy pro lesní zvěř (**4,6**)
- uspořádáme ochutnávku ovoce a zeleniny **(4,5)**

ZIMA
- pozorujeme zimní příznaky (náledí, sníh – bezpečnost při chůzi a jízdě) (**1,2,3**)
- uplatňujeme sezonní hry a činnosti (**1,4,6**)
- zdobíme družinu – zimní dekorace, Vánoce **(4,5)**
- všímáme si výzdoby v obci – Vánoce (**3,6**)
- připravujeme „Ptačí strom“ (**4,5**)
- navštívíme místní sádky, pozorujeme prodej kaprů (**1,3**)
- bobujeme, sáňkujeme, hrajeme si na sněhu a se sněhem **(5,6)**

JARO
- pozorujeme příznaky konce zimy a začátek jara – jak vypadá silnice, cesta, rybník (**1,2,3**)
- prohlubujeme si poznatky o přírodě – rostliny, ptáci, zvířata (**1,2,3,5**)
- zdobíme družinu – jarní dekorace, Velikonoce **(4,5)**
- prozkoumáváme okolí naší obce – orientace (**1,2,5**)
- pozorujeme jarní a velikonoční výzdobu v obci (**3,6**)
- kreslíme a malujeme první jarní květiny (**1,6**)
- kreslíme mláďata domácích zvířat (**1,6**)
- sbíráme léčivé byliny (**1,5**)
- organizujeme kuličkiádu (**4,6**)
- uklízíme v okolí ŠD – Den Země **(5,6)**

LÉTO
- pozorujeme a vnímáme letní přírodu, poznáváme ptáky, rostliny, živočichy (**1,3,5**)
- pracujeme s atlasem a encyklopediemi v přírodě - vyhledáváme zajímavosti a informace o daném přírodním jevu (**1,3,4**)
- uspořádáme turistickou vycházku a naučíme se některé turistické značky (**1,3,4**)

❖ Pokusy

- Vytváříme jednoduché pokusy v přírodě (**1,2,3,6**)

❖ Pozorování

- Pozorujeme přírodní objekty živé přírody – rostliny, živočichy (**1,3,5**)

př. STROM - srovnáváme, jak vypadá list, koruna (roční období) (**1,4,5**)
- kreslíme, malujeme, modelujeme, skládáme, vystřihováme, nalepujeme atd. (**1,6**)

HLAVA V OBLACÍCH - pozorujeme ptáky (**1,6**)
- pečujeme o ptáky v zimě - vytváříme „Ptačí strom“ (zdobíme krmnou směsí a ovocem) (**1,4,5**)
- poznáváme ptáky podle zbarvení, vzhledu, tvaru a zpěvu (**1,5**)
- kreslíme, malujeme, modelujeme (**1,6**)
- zpíváme písničky, posloucháme písničky (**3,4,6**)

❖ Pečujeme o rostliny a živočichy

„Naše zahrádka“- v parku u školy (**1,2,5**)
- pečujeme o rostliny - zaléváme je, přesazujeme, hnojíme (**5,6**)

- pečujeme o koutek živé přírody (**1,4,5**)
- staráme se o domácí mazlíčky – dle možností přineseme do ŠD ukázat (**6**)
- vyhledáváme a zjišťujeme zajímavosti o dané rostlině nebo zvířeti (**1,3,6**)

Soutěžíme: **přírodovědná soutěž**: „Padesátkrát o přírodě“ (**1,3,5**)
„Za dobrodružstvím přírody“ (**1,3,5**)

❖ Ekologická výchova

- chráníme životní prostředí – soutěžní stezka s úkoly – Den země (**2,3,4,5**)
- třídíme odpad (**1,5,6**)
- hrajeme hry s ekologickým námětem (**1,3,5**)
- vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě (**1,3,6**)
- navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí (**1,2,6**)
- pracujeme s atlasem a encyklopedií – vyhledáváme nejdůležitější údaje (**1,3,5**)

Obsah činností pro zájmové vzdělávání

5.Člověk a jeho zdraví (číslo rozvíjené klíčové kompetence)

❖ Poznáváme své tělo – Naše tělo je poklad

- učíme se poznávat své tělo – pojmenováváme jednotlivé části těla, orgány (**1,3,4**)
- dokreslujeme postavu – končetiny, vnitřní orgány (**1,4,5**)
- zjišťujeme, co nám prospívá, co škodí (**1,5**)
- třídíme obrázky na žádoucí a nežádoucí (**2,3**)
- pracujeme s encyklopediemi - vyhledáváme zajímavosti a informace o těle člověka (**1,3,5**)
- besedujeme o osobní hygieně a jejím významu (**1,4,5**)
- vyprávíme si o otužování a zdravém životním stylu (**1,3**)
- oblékáme se podle ročního období a počasí – oblékáme panenky a panáčky (**1,6**)
- nebojíme se lékaře – hrajeme si „Na lékaře“ (**2,6**)
- zjišťujeme, co (kdo) nás může ohrozit – nebezpečí neznámých osob, zvířat, rostlin a věcí (**1,3,5**)
- sestavujeme desatero zásad zdravé výživy, sestavujeme jídelníček (**1,3,6**)
- kreslíme návrhy plakátů proti kouření a užívání dalších návykových látek (**3,5**)
- uspořádáme si zdravou hostinu – zásady stolování, prostírání **(5)**
- vyprávíme si o různých národních jídlech **(1,3,5)**

❖ První pomoc

- seznamujeme se se zásadami první pomoci (**1,2,3,5**)
- zařazujeme, akce, při kterých se naučíme první pomoc a zkusíme ji využít v simulovaných situacích:
  „Jak zvládnout první pomoc“- scénky – puchýř, spálenina, tonutí, uštknutí, zlomenina, klíště-první pomoc, otázky a odpovědi (soutěž skupin) (**1,2,3,5**)
- učíme se poradit si v každé situaci – nebezpečné situace – hledáme řešení (**1,3,5,6**)
- učíme se používat lékárničku (**1,2,4**)
- učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc (**1,3,5**)
- **prevence rizikového chování (1 – 6)**

❖ Sportujeme každý den

- hrajeme pohybové hry-volné i s pravidly – s obsahem základní lokomoce (**1,5,6**)
- zařazujeme tělovýchovné chvilky zaměřené na upevňování návyků správného držení těla a zdokonalování nervosvalové koordinace (**1,6**)
- pořádáme soutěže s míčem, švihadly, obručemi, chůdami atd**. (4,5,6)**
- soutěžíme, závodíme-olympiáda, atletické závody, sezonní činnosti (**1,4,6**)
- seznamujeme se s životy a úspěchy známých sportovců (**1,3,6**)
- hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě (**1,3,6**)
- každý měsíc se naučíme novou hru (**1,4,6**)

Materiální podmínky

Požadavky na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času dětí:

- bezpečnost,
- snadné udržování pořádku,
- nehlučnost, řádné osvětlení,
- dostatek prostoru,
- přiměřený, čistý a hygienicky dobře udržovatelný a věku dětí odpovídající nábytek.

V letošním školním roce 2026/2027 se naší školní družině opět vrací herna, která byla v loňském roce využita jako třída pro prvňáčky. I. a II. oddělení ŠD má ještě k dispozici 3 místnosti, které jsou přizpůsobené k daným aktivitám. Třetí oddělení ŠD se nachází v severním křídle zámku, vedle místního muzea.
K dispozici máme také tělocvičnu, kterou můžeme dle rozvrhu využívat. Pro pobyt venku nám slouží přilehlý „zámecký park“ a dětské hřiště. Na vycházky chodíme do okolní krajiny. Ve vybavení naší družiny máme: různé společenské a jiné hry a hračky, sportovní náčiní, dětské knihy a časopisy, encyklopedie a různé naučné knihy, počítač, interaktivní tabuli, některé hudební nástroje, potřeby pro výtvarné a pracovní činnosti a další potřebné pomůcky. Velkou pozornost věnujeme výzdobě školní družiny (roční období, příležitostné svátky a akce nebo aktuální inspirace). Vychovatelky průběžně pečují o materiální vybavení ŠD a zajišťují doplňování potřebných pomůcek.

Personální podmínky

Pedagogické působení v naší ŠD zajišťují tři vychovatelky a dvě asistentky.
Vychovatelky:

- zajišťují zájmové vzdělávání žáků, stanoví denní režim školní družiny
- navozují v dětech radostnou atmosféru, vytváří pocit bezpečí, posilují v dětech sebevědomí
- průběh činnosti zaznamenávají do pedagogické dokumentace (elektronická dokumentace)
- kladným hodnocením motivují děti k další činnosti

Spolupráce s rodiči

ŠD spolupracuje s rodiči v rámci volnočasových aktivit (besedy, sportovní aktivity, soutěže apod.), dle finančních možností nám někteří rodiče věnují různé pomůcky a potřeby pro výtvarné, pracovní a sportovní činnosti.

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Děti jsou pod stálým dohledem vychovatelek.
Na začátku školního roku, ale i po celý školní rok vychovatelky seznamují děti s bezpečnostními předpisy a ochranou zdraví při pobytu v ŠD i venku. Před odchodem dětí na prázdniny a ředitelská volna jsou děti poučené o bezpečnosti při tomto volnu. Dbáme na hygienické podmínky.

- **Vnitřní řád ŠD** (obsahující provozní dobu ŠD, užívání místnosti, přihlašování dětí, ustanovení o platbách zákonných zástupců za pobyt ve ŠD), upřesňující příchody a odchody žáků, aby nedocházelo k narušování jednotlivých činností, spoluúčast žáků na životě zařízení, konkrétní požadavky na děti v oblasti hygieny, práva a povinnosti…).
- **Přehled výchovně-vzdělávací práce** v elektronické podobě – portál ŠkolaOnline, obsahuje seznam žáků, jejich předpokládané odchody dle podkladů od rodičů, záznamy o nepřítomnosti žáků a záznamy o výchovné práci v jednotlivých týdnech.

Ekonomické podmínky

Úplata za zájmové vzdělávání žáka se řídí směrnicí ke stanovení výše úplaty za zájmové vzdělávání žáka ve školní družině. Úplatu lze rozdělit do dvou splátek: 1. pololetí - splatnost do 15. září a 2. pololetí – splatnost do 15. února. Plátce uhradí úplatu bezhotovostním převodem na číslo účtu 3529951379/0800. Použije variabilní symbol, který je dítěti přidělen, do poznámky uvede jméno a příjmení a zkratku ŠD. Částka je využita na provoz ŠD, výtvarný, pracovní a další kreativní materiál a drobné odměny pro děti.

Podmínky pro přijímání uchazečů do ŠD

ŠD je určena všem žákům I. stupně. Kapacita ŠD je stanovena na 75 žáků (tři oddělení). Do školní družiny se přijímají žáci na základě vyplněné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka ze ŠD apod..

Podmínky ukončování vzdělávání

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky ukončování vzdělávání jsou dány vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 163/2018 Sb., o zájmovém vzdělávání a Vnitřním řádem školní družiny.

Časový plán

Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budeme volit podle aktuálního složení dětí v oddělení. Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu dětí. Pro jednotlivé náměty se počítá s průběžným působením vychovatelky, s činnostmi vyplývajícími z týdenní skladby zaměstnání.
Na začátku každého následujícího školního roku může být plán podle potřeby upravován a doplňován novými náměty a činnostmi.

Režim školní družiny

Provoz školní družiny: **6,30 – 7,30 ranní družina**
11,30 – 16,30 odpolední družina

I. - II. – III. oddělení

III. oddělení ŠD se nachází v severním křídle zámku, hned vedle místního muzea (od 12,45 do 15,00 hodin).
Pro děti ze III. oddělení bude ranní družina a odpolední družina od 15,00 do 16,30 hodin v budově zámku ve školní družině (I., II. oddělení). Děti ze III. oddělení bude odpoledne přivádět do ŠD vychovatelka.

6,30 – 7,30 Odpočinkové činnosti

- hry volné, námětové, společenské, konstruktivní, práce ve výtvarném koutku, četba, rozhovory, vyprávění zážitků, pohybové chvilky atd.
- průběžné příchody dětí (podle příjezdů autobusů)
- hromadný odchod do školy – 7,30 hodin

11,30 – 12,00 Oběd

- dodržování hygienických a společenských návyků

12,00 – 13,00 Odpočinkové činnosti

- volné hry a činnosti ve školní družině (viz. ranní družina)
- dle počasí pobyt venku (park u školy)
- průběžné odchody dětí na autobusy
- příchod dětí z vyučování (po páté vyučovací hodině, po odpoledním vyučování)
- od října v průběhu týdne uvolňování dětí do zájmových kroužků

13,00 – 15,00 Rekreační a zájmové činnosti

- jednotlivé hry, činnosti, úkoly, akce a projekty jsou uvedeny ve ŠVP ŠD, v ROČNÍM, MĚSÍČNÍM, TÝDENNÍM PLÁNU

15,00 – 15,15 Svačina

15,15 – 16,30 Příprava na vyučování, odpolední hry a činnosti
(společné aktivity – I. - II. - III. oddělení)

- individuální vypracovávání domácích úkolů (po dohodě s rodiči)
- didaktické hry, doplňovačky, četba atd.
- práce s dětskými časopisy, s knihami a encyklopediemi,
- práce na počítači (interaktivní tabule) – výukové programy, hry, zajímavosti…
- pohybové chvilky
- volné hry do odchodu dětí

Evaluace:

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve školní družině je hodnocení dětí, které vychovatelky vykonávají po celý školní rok průběžně (ústně – rozhovor s dětmi, rodiči, pravidelné informace třídním učitelům, písemně do notýsků). Vychovatelky vyzdvihují přednosti dětí a jejich nedostatky jim pomáhají postupně překonávat. Hodnocení se soustředí na individuální činnosti a pokroky každého dítěte. Hodnocení je podáváno dětem tak, aby nevedlo ke snižování sebedůvěry a důstojnosti. Vychovatelky podněcují děti k vlastnímu sebehodnocení – ať už ústnímu nebo písemnému (družinové schránky). Navozují tak nenásilně komunikaci mezi nimi a dětmi jako jednotlivci i ve skupině.